Adviesraad Sociaal Domein Vught

Advies

Aan:	Het college van b&w van de gemeente Vught
Van:	Adviesraad Sociaal Domein
CC:	
Datum:	4 december 2022
Betreft:	Gevraagd advies bij de nota "Iedereen gezond 2023-2026".

Inleiding/aanleiding

In de nota "Iedereen gezond 2023-2026" geeft de gemeente richting op de wijze waarmee het de inwoners van Vught de komende jaren gezonder wil maken.
Deze gezondheidsnota is tot stand gekomen op basis van data, analyses en input vanuit de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en input vanuit lokale partners, zorginstellingen en inwoners tijdens het participatietraject en enquêtes.

Het heeft een beeld opgeleverd wat er in Vught al speelt en op welke thema's en samenwerkingen de gemeente zich de komende jaren gaat richten. De aanbevelingen die hieruit volgen vormen mede de basis van deze gezondheidsnota. De gemeenteraad heeft vooraf de 4 gezondheidsthema's aangewezen die in deze nota als hoofdthema worden genoemd.

Probleemstelling

Realiseert de gemeente door een bundeling van krachten met inwoners en partners om samen gezond en vitaal te blijven en/of te worden een integrale aanpak over en door de domeinen heen; voor en door de inwoners van Vught ?
Hiermee ontstaat een gemeente waar mensen (nog) beter in hun vel zitten en zich gezonder voelen. We bundelen de krachten met inwoners en partners om samen gezond te blijven en / of te worden.

Met het bovenstaande sluit de gemeente aan bij de centrale doelstelling en de uitgangspunten van de lokale Sociale Agenda (LSA).

De doelstelling LSA
We blijven werken aan een krachtige en inclusieve samenleving. Daarin kan iedereen meedoen en heeft iedere inwoner zoveel mogelijk zelf de touwtjes in handen. Als zo zelfstandig mogelijk meedoen niet helemaal lukt, is er een ondersteunende omgeving. Als ook die ondersteuning onvoldoende blijkt, laten we niemand in de kou staan en biedt de gemeente een vangnet.

Adviesraad Sociaal Domein Vught

Advies

Onderzoeksmethode/ wijze van aanpak

De nota "Iedereen gezond 2023-2026" wordt bestudeerd, evenzo de nota met de werktitel "Voor elkaar in Vught". De laatstgenoemde in verband met de in de nota "Iedereen gezond 2023-2026" genoemde samenhang met de Lokale Sociale agenda.

De startnotitie Gezondheidsbeleid is nogmaals bezien met daarbij de toentertijd gemaakte opmerkingen en vragen.

De beleidsadviseur Sociaal Domein is daar alwaar relevant bevraagd op onderdelen van de nota "Iedereen gezond 2023-2026".

Daar waar mogelijk zijn ervaringsdeskundigen dan wel bestaande schriftelijke informatie geraadpleegd op onderdelen van de nota "Iedereen gezond 2023-2026".

Bevindingen

De nota start met de urgentie om te richten op gezondheid en preventie. De focus daarop wordt terecht zeer nodig bevonden bij het opheffen van gezondheidsachterstanden, omdat er grote verschillen bestaan tussen (groepen) inwoners.

De gemeente heeft dan wel in voorgaande jaren de wettelijke taken uitgevoerd, toch wordt vastgesteld dat er de noodzaak is om meer preventief, in goede samenhang met andere beleidsterreinen en gerichter aan de slag te gaan met het thema gezondheid.

Met deze gezondheidsnota verwacht de gemeente dat deze richting geeft aan keuzes die de gemeente maakt in activiteiten en uitvoering om gezondheid in Vught te bevorderen.

In de nota wordt een brede kijk op gezondheid gehanteerd. Gezondheid wordt in de nota gezien als iets dat meer is dan het voorkomen van ziekte. Het gaat dan ook over veerkracht, meedoen in de maatschappij, betekenis werk en/of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. Gezondheid wordt daarom gezien als niet langer het domein van de zorg, maar van iedereen.

De ambitie die de gemeente noemt mag er zijn, te weten: de gemeente wil in 2032 een gemeente zijn alwaar de inwoners langer vitaal leven, in goed ervaren gezondheid en gelukkiger zijn. Daarbij wil de gemeente dat inwoners zoveel mogelijk zelf regie voeren over hun eigen gezondheid en leven en hebben daarin gelijke kansen.

De ambitie wordt vertaald in concrete thema's en doelen. De volgende 4 gezondheidsthema's worden daarbij genoemd.

1. Bij het thema gezondheid in de fysieke sociale leefomgeving wordt naar een omgeving toegewerkt waarin alle inwoners de mogelijkheid krijgen om zichzelf te zijn, zichzelf te ontplooien en gezonde keuzes te maken.

   Om dit te bereiken wil de gemeente meer en veilige speelplekken creëren. Meer groene en veilige toegankelijke plekken voor te bewegen en ontmoeten. Veilige omgeving rond scholen en kinderopvang. Wijken en netwerken bouwen waar de bewoners zich mee verboden voelen.

2. Gezondheidsachterstanden verkleinen wil de gemeente bereiken via toename van het maken van gezonde keuzes bij verschillende groepen in de samenleving. Ook door inwoners een gezonde levensstijl te laten krijgen of behouden. Daarbij wordt toegewerkt naar een rookvrije samenleving.

   Dit wil de gemeente bereiken via preventieve interventies in de 1e levensfase. Aansluiten bij de Gelijke kansen Alliantie (kwetsbare jongeren en talentontwikkeling). Inzetten op interventies obesitas en roken en daarbij achterliggende problematiek. Wegwerken van financiële belemmeringen om mee te doen aan sport en cultuur. Met andere partners sport bevorderen en landelijke campagnes voor gezonde leefstijl.

   Opvallend vinden wij dat het alcoholgebruik hierbij niet in de focus meegenomen wordt. Dit met name gezien de vele verkeersslachtoffers, vele ziekten veroorzaakt door alcohol en economische - en sociale schade (1 op de 5 volwassenen in Vught is een overmatige drinker wat hoger is dan het landelijke gemiddelde van 1 op 7).

   Het hebben van een slechte financiële situatie is een reden om niet deel te nemen aan een sportactiviteit. Dit wordt dikwijls als kern van het probleem genoemd, maar daar omheen speelt echter veel meer. Bijvoorbeeld gevoelens van schaamte, stress en gebrek aan eigenwaarde, dat ook weer invloed heeft op de sportdeelname. Ook culturele opvattingen kunnen hierbij een rol spelen (denk hierbij ook aan vluchtelingen). Arm zijn betekent dus meer dan te weinig geld hebben. Wij pleiten er dan ook voor om hierbij met een bredere blik het beleid vorm te geven en dus verder te kijken dan de financiële beperking.

3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen wordt veroorzaakt door prestatiedruk bij onderwijs en in de maatschappij, ook de sociale media

en de rol van de pandemie spelen een rol bij de mentale gezondheid van jeugd. Hierbij wil men stimuleren dat jeugd meer veerkracht en weerbaarheid krijgt. Tevens wil men jongeren helpen om beter om te gaan met mentale en fysieke druk.

Het laatstgenoemde wil men bereiken door voortzetting van het programma Gezonde school, te zorgen voor voldoende sport en beweegaanbod en het onderwijs te stimuleren voor lesaanbod met betrekking tot weerbaarheid.

De vraag komt bij ons in beeld of dit voldoende is. Het lijkt erop dat naast het onderwijs hier - al dan niet in het verlengde van elkaar – er een grote taak ligt voor de ouders, het jongerenwerk en organisaties als bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg.

4. Vitaal ouder worden heeft als doelen afname eenzaamheid, zinvol leven op hoge leeftijd, percentage van gevallen neemt af, seniorvriendelijke leefomgeving en toename aantal inwoners dat sociale cohesie ervaart neemt toe.

   Daarvoor wordt een gezonde leefstijl gestimuleerd via voeding en beweging, vergroten van sociaal netwerk, bewustwording vergroten over het belang van vitaliteit en sociale contacten. Er wordt ingezet op beweegaanbod, gezondheidsrisico's worden weeggenomen. Er komen toegankelijke voorzieningen, sportverenigingen worden extra gefaciliteerd en beweegtuinen worden uitgebreid.

   Dit klinkt gemakkelijk en lijkt welhaast opgelost en laat zien dat aan eenzaamheid wat gedaan kan worden. Bijvoorbeeld door te proberen nieuwe contacten aan te gaan. Of door bestaande contacten te verbeteren. Maar is dit gemakkelijk ? Voor de een misschien wel, maar voor veel mensen niet. Daarom lijkt het ons van belang bij dit onderdeel goed te organiseren op welke wijze men de doelgroep van eenzame mensen wil bereiken.

Conclusies en aanbevelingen

De nota geeft een duidelijk beeld van de wijze waarop het nieuwe gezondheidsbeleid van de gemeente Vught vorm kan worden gegeven en heeft veel gegevens verzameld om juiste aanbevelingen te kunnen doen. We hebben daarbij op enkele onderdelen de volgende opmerkingen en adviezen:

- Opvallend vinden wij de opmerking de focus nog niet te leggen op het veelvuldig gebruik van alcohol. Bijvoorbeeld het kankeronderzoek geeft

jarenlang aan dat dit gebruik een groot gezondheidsrisico is en dit naast de vele verkeersslachtoffers en de economische en sociale schade. Wij adviseren dan ook op het alcoholgebruik evenzo nu de focus te leggen.
- Bij het wegnemen van de financiële belemmeringen om mee te kunnen doen en te kunnen bewegen met sport en cultuur voor jong en oud, wijzen wij erop dat er dikwijls meer speelt dan alleen geldgebrek. Bijvoorbeeld gevoelens van stress, schaamte en gebrek aan eigenwaarde. Arm zijn betekent namelijk meer dan het hebben van te weinig geld. Wij adviseren dan ook op dit thema een beleid vorm te geven met een brede blik naar het probleem.
- Om druk bij jeugd en jong volwassenen weg te nemen wordt terecht een belangrijke taak toegedicht aan het onderwijs en aan sportverenigingen. Wij adviseren hierbij breder te kijken en ook aan ouders, jongerenwerkers en organisaties als de jeugdgezondheidsdienst te denken.
- Vitaal ouder worden heeft onder andere als doel het bestrijden van eenzaamheid. Het lijkt ons van belang bij dit onderdeel goed te organiseren op welke wijze men de doelgroep van eenzame mensen wil bereiken.
- Meten is weten is een juist gezegde. Daarom zouden wij graag geïnformeerd worden over de jaarverslagen, de jaarplannen en uitvoeringsagenda die in het verlengde liggen van de nota "Iedereen gezond 2023-2026".

Uw reactie op dit advies stellen wij zeer op prijs.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Vught,

Naam

René van Vugt

voorzitter ASD Vught